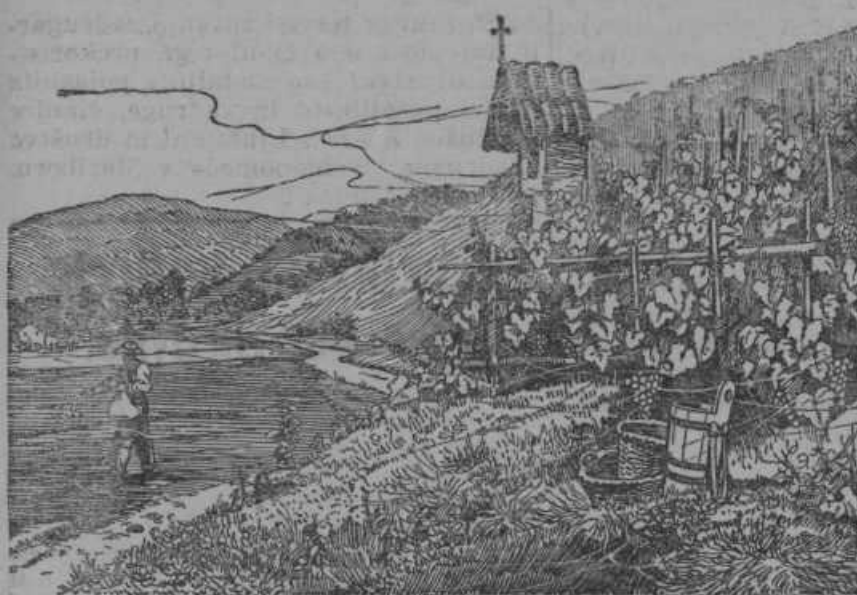

Cene moštu:

Slovenski mošti 6-8 Din za liter, banatski beli mošt 1'30-1'40 Din za 16-17 stopinj, 1'50-1'70 Din za 18-19 stopinj, belo mošt 1'10-1'20 Din, remski 1'70-1'80 Din za 17-18 stopinj, srbski negotinski direktni za 17-18 stopinj 1'1-1'20 Din, cepljen za 16-18 stopinj 1'30-1'50 Din, južno-srbski 1'80-2'20 Din, dalmatinski beli mošt 1'80-2'20 Din, rdeči 1'60-1'80 Din.

GOSPODARSTVO

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 19. oktobra so pripeljali špeharji na 40 vozov 126 zaklanih svinj, kmetje 16 vozov sadja, 26 voz krompirja, 22 vozov čebule, 14 vozov zelja, 10 voz sene in 4 voze slame. Svinjsko meso se je prodajalo po 15-30 Din. Krompir 0.80 do 1.25, čebula 2-3, zelje 0.80-1 Din. Seno 90-100, slama 52-60. Pšenica 2.50, rž 2, ječmen 2, oves 1.25-1.50, kuzuza 2, ajda 2, proso 2.50, fižol 3-3.50, surovi kostanj 2-3, pečeni 6 Din. Kokoši 35-40, piščanci 30-70, raca 22 do 25, gos 60-65, puran 50-60. Česen 10-12, kislo zelje 4, kislja repa 2, gobe 2.50. Jabolka 3-6, hruške 7-10, slive 3-5, breskve 10-12, grozdje 9-14 Din. Mleko 2.50, smetana 12-14, surovo maslo 36-40, jajca 1.50-1.75, med 16 do 20 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 18. oktobra 1929 je bilo pripeljanih 592 svinj; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5-6 tednov stari komad Din 80-100; 7-9 tednov stari Din 200-250; 3-4 mesece stari Din 350-400; 5-7 mesecev stari 450-500; 8-10 mesecev stari Din 650-850; 1 leto stari 1000 do 1200 Din. 1 kg žive teže Din 10-12.50; 1 kg mrtve teže Din 17-18.50. Prodanih je bilo 323 svinj.

★

Gospodarska obvestila.

Za pravilnost in enotnost moštних tehtnic. Pred vojno so bile po Štajerskem za presojo sladkorja v vinskem moštu v splošni rabi Klosterneuburg tehtnice. Kazale so vse enotno, pravilno in pristanost vage je jamčila v ozadju posebna rdeča pika. Danes običajne tehtnice so vse kaj drugega, le prave Klosterneuburg ne! Vsaka kaže drugače, ena več druga manj! Kolikokrat se dogaja pri tokratni trgatvi, da je zmeril vinogradnik mošt doma in je imel 21-22 stopinj. Peljal ga je takoj v mesto k vinskemu trgovcu, kjer je kazala vaga samo še 18 stopinj. Na ta način je vinogradnik znatno oškodovan. Čas bi bil, da bi tukaj posegla vmes oblast in poskrbela za res pravilne in enotne tehtnice. Prodaja moštних vag monopolizira in bi pozdravila ta korak vinogradnik in vinski trgovci.

Legitimacije za polovično vožnjo za pokrajinsko razstavo suhih sliv, ki se vrši v Beogradu od 12. do 17. novembra 1929 se dobe brezplačno pri sadjarskem nadzorništvu oblastne samouprave v Mariboru. Interesenti, ki se zanimajo za razstavo in jo žele obiskati, naj se pravočasno javijo osebno ali pa pismeno pri omenjenem nadzorništvu.

Živinska razstava v Šmarjeti. Dne 14. oktobra tega leta se je vršila v Šmarjeti živinska razstava za člane 5 kmetijskih podružnic sreza Laško. Priganih je bilo 25 bikov in 130 krav in telic. Vsa živina, enobarvna pšenična muredolske pasme, je bila prvovrstna in je bilo ocenjevalni komisiji težko odločati, katere živali naj se nagradi, ker za vse ni bilo denarja, čeprav je po kvaliteti vsa živina zaslužila nagrado. Razdelilo se je nagrade, dogon in potnine 17.000 Din. Ke tej vsoti je prispevala ljubljanska samouprava 5.000 Din, Okrajna blagajna v Laškem 5.000 Din in pet kmetijskih podružnic laškega sreza ostalih 7000 Din. Od bikov je dobil prvo nagrado v iznosu 800 Din posestnika Šmid Franc iz Lažiše, obč. Jurkloster; od krav v iznosu od 600 Din posestnika Knez Franc iz Mal. Grahoše, obč. Sv. Lenart; izmed telic v iznosu od 400 Din posestnika Franc Bezgovšek iz Vel. Grahoše, obč. Sv. Rupert. Skupno je bilo premiranih 12 bikov in 43 krav in telic. Vsi posestniki nepremirane živine so prejeli potnino po 30 Din. Razstave so se udeležili člani komisije: 1. Dr. Natlačan, komisar in zastopnik ljubljanske samouprave; 2. F. Černe, oblastni veterinar, referent, zastopnik velikega župana ljubljanske oblasti; 3. Inžener R. Lah, ravnatelj in zastopnik kmetijske družbe v Ljubljani; 4. Dr. F. Jerina, državni veterinar, zastopnik sreskega načelnika v Laškem; 5. R. Deu, občinski veterinar, zastopnik občine Trbovlje; 6. Hrastnik Miha, posestnik in načelnik kmetijske podružnice Laško, zastopnik Okrajne blagajne v Laškem; 7. Veber Karol, župan občine Sv. Lenart, zastopnik živinorejskega odseka Okrajne blagajne v Laškem; 8. M. Podreberšek, tajnik, zastopnik kmetijske podružnice v Laškem; 9. Šmid Alojz, načelnik in zastopnik kmetijske podružnice Jurkloster; 10. Babič Blaž, posestnik, zastopnik

kmetijske podružnice Dol; 11. Ahac Rudolf, posestnik, zastopnik kmetijske podružnice Trbovlje; 12. Novak Ivan, načelnik in zastopnik kmetijske podružnice v Luki. O priliki poročanja o rezultatu premiranja pred zbranimi posestniki živine je dr. Jerina povdaril zlasti važnost voloreje v Laškem srezu, da je ista za tukajšnji srez rentabilnejša (velik izvoz volov v Nemško Avstrijo in Italijo), kakor kravjereja (reja za mlečnost), uzuzemši trboveljsko kotlino, in vzpodbujal navzoče živinorejce, da gojijo z vso pažnjo in silo živino v tej smeri.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Pri nas se je začela trgatav okrog 5. oktobra. Vinski mošt je letos izvanredno sladek. Ponekod ima nad 20 stopinj sladkorja. Veliko se ga je že prodalo po 6, 6.50, 7 in 7.50 Din. Letina je bolj slaba, sadja ni (izvzemši slive), koruze ponekod ni, zimine zelo slabe. Kmet se vprašuje, s čim naj plača davek. Tudi vinotočev ne manjka v naši župniji. Vseh je nad deset. Lanskega pridelka ne morejo prodati na drug način.

Hrvatska seljačka zadruga banka pred sodnijo. Po večmesečnih poskusih, da bi rešili to banko, je kraljevski sodni stol v Zagrebu na predlog državnega pravdnika odredil proti njej kazensko postopanje. Ker je ta banka bila v tesni poslovni zvezi z Glavno zadrugo, matico hrvatskih kmetijskih zadrug, je bil kazenski postopek raztegnjen tudi na Glavno zadrugo. Kar se tiče poloma te banke in Glavne zadruge, je sicer resnica, da se dandanes dogaja veliko polomov denarnih zavodov, s čimer gredo milijoni in milijarde v izgubo. V tem slučaju pa gre za denar siromašnih nižjih, osobito kmetijskih slojev. Poleg velike gnotne izgube teh ljudi se je treba bati druge še večje izgube, in to je izguba zaupanja kmetijskih ljudi v gospodarske organizacije, osobito v zadruga organizacije. Kako težka in za kmetijski stan pogubonosa je ta izguba, se vidi iz tega, ker je dandanes za kmetijski stan spas samo v zadruga organizaciji. Po vsej pravici pridejo torej krivci tega poloma pred sodnijo. Banka in Glavna zadruga je bila kakor je znano, v rokah voditeljev nekdanje Radičeve stranke. Vzporedno s kazenskim postopanjem gre stremljenje, da se siromašne ljudi obvaruje pred preveliko škodo.

★

Nekaj o kostanju.

Iz Stoperc v Haložah smo prejeli tale dopis: Pri nas vinogradi pešajo. Mali trudapolni vinski pridelak nima cene. Ljudstvo brez vseh denarnih sredstev preiščuje, odkod dobiti denar za davke, obleko, obutev itd. Sila nova kola lomi, tako se godi pri nas. V bližini se nahaja tovarna strojil, v katero so deloma izvozili veledobičkanosni žlahtni kostanj, ki je bil dosedaj edini vir dohodkov za nekatere Haložane. Žlahtni kostanjev sad se je dobro prodal za jesenske potrebe, davke itd. Bil je tečna hrana za ljudi, svinje, tudi za kruh in sedaj bode polagoma še ta dohodek izčrpan, ker so deloma že vsa kostanjeva drevesa padla.

Tisti, ki še imate žlahtni kostanj, otrežite ga z ježičjem in shranite z ičk-

ljem vred v vlažno klet. Tam vas počaka popolnoma svež do meseca maja in začne krasno poganjati. Takrat ga previdno denimo iz ježičja in ga posadimo na vrt ali na drugi prostor. Zemlja naj bo dobro prenojena, v jeseni prekopana in spomladi zopet prekopana in rahlo napravljena. Napravimo gredice kakor za setev smrekovega semena, po dolgem ali počez 5 do 6 cm globoke jarke. V te položimo kostanjevo zrnje 5 cm eden od drugega. Kostanj pri vlaganju potrosimo s karbitnim prahom, da ga miši ne zavohajo. Dobro je tudi, da vmes narežemo drobnega brinja in ko smo ga tako pred mišmi zavarovali, ga z rahlo zemljo zasipljemo. Tako posajen kostanj je siguren in zraste že prvo leto do 50 cm. Take sadike že drugo leto smemo posaditi na stalno mesto. Ako hočemo zasaditi za gozd, posadimo do 2 m daljave, ako pa hočemo, da nam žlahtni kostanj služi kot sadonosnik, ga pa posadimo od 10 do 15 m razdalje. Kakor je lega, ga cepimo z debelim kostanjem in maronom, ki lepo raste in zrastejo mladike od 50 cm do 1 m že prvo leto in ko doraste, poplača trud silno bogato. Sicer pa je kostanj ena najplemenitejših dreves, ker je v porabo les za kolje, za stavbe, za pohištvo in sode. Sad je za hrano ljudi, pitanje svinj in se drago proda, zato naj se kostanj bolj upošteva. Naj bi imel prvo mesto, ker ima bujno rast. Izmed vseh gozdnih sadik se kostanj najboljši obnese. Ako pa kdo želi natančnejšega pojasnila, sem vedno na razpolago iz svoje lastne prakse. — Ignac Vrabič, Stoperce, pošta Rogatec.

*

Mali zimski pedic.

Zopet se nam približuje zima, v kateri zadremlje vsa narava. Tudi sadno drevje stoji oropano krasnih plodov, za katere se je trudilo vse poletje. Mrzel veter gladi drevesa s svojo raskavo roko, pojoč melodijo, ki jo pozna samo priroda.

Ob tem jesenskem času se prikaže zahrbtni sovražnik sadjereje, to je mali zimski pedic, ki si ob tem času zagotavlja potomstvo. Je to majhen nočni metuljček, ki oživi samo na noč, dočim ždi po dnevi v kakem varnem kotičku. Samica nima kril, ampak samo štiri kratke izrastke, zato leze po debelu, dočim samec leta, ker ima krila. Po oploditvi on pogine, samica pa leze na vrh drevesa, kjer izleže okrog tristo do štiristo jajčec. Toplo spomladansko solnce priključuje iz jajčec majhne gosenice, ki objedajo v začetku cvetje, nato pa mlado listje. Posebno letos je bilo opaziti, da so nekatera drevesa vsled zime malo ozelenela, pa še to so pedičeve gosenice docela požrle. Ta škodljivec ostane do meseca julija na drevju, kjer dosežejo njegove gosenice dolgot 2 do 3 cm. Vsaka gosenica se spusti po pajčevinasti niti, ki ji izhaja na zadaj se nahajajoči bradavički na zemljo, kjer se zabubi. Kot buba ostane v zemlji do tedaj, ko se pojavljajo prvi mrazovi. Tedaj prideta samec in samica iz zemlje, kjer se parita in samica

izleže na vrhu drevesa jajčeca. Drevje, na katerem gospodari ta škodljivec, zgleda kot bi bilo požgano. Ime mu je nadela njegova gosenica, ki kadar leze, srednji del telesa privzdiguje. Pravimo da pedi. Gosenice žro samo ponoči, dočim jih po dnevi redko opazimo.

Sredstev za zatiranje tega škodljivca je več. Škropi se z zeločnimi strupi, kakor arzokol, ali vsa ta sredstva so napram lepljivim pasovom malenkostna. S temi limancami ujamemo namreč samico, ki bi nam dala prihodnje leto 800 gosenic. Lepljive pasove pripravimo meseca oktobra na sledeč način: Dobi se poseben v ta namen prepariran papir, ki naj bo širok 15 cm, ga privežemo v višini naših rok okrog stebela. Deblo moramo na dotičnem mestu, kjer pride pas, ostrgati s strguljo. V sredini pasu namažemo za 3 cm na široko z lepilom. Najbolje lepilo je znamke Sotor in Uranja. V slučaju, ako lepivo odneha, zopet namažemo.

Dragi sadjarji, s tem člankom sem vas hotel opozoriti na škodljivca, ki bo v najkrajšem času postal katastrofalno zlo sadjarstva. Sklenimo posvetiti v tem letu nekaj ljubezni in požrtvovalnosti oni panogi kmetijstva, ki vas je mogoče rešila iz gospodarskega propadanja in ki vam zagotavlja boljšo bodočnost, namreč sadjereja.

*

Zadružna Samopomoč v Mariboru.

Vse zadrage v okolišu pododbora Zadružne Zveze v Mariboru so dobile pozive, da zbirajo člane za to občekoristno društvo, katerega namen je dati dedičem družstvenikov, oziroma od družstvenikov določenim osebam po smrti družstvenikov posmrtnino. Posmrtnina se ravna po številu članov, katere šteje vsak izmed štirih oddelkov pri društvu. — V prvem oddelku se plača za vsak slučaj smrti družstvenika pol dinarja in znaša posmrtnina največ Din 2500, v drugem oddelku se plača za vsak slučaj smrti družstvenika 1 Din in znaša posmrtnina največ 5000 Din, v tretjem oddelku se plača za vsak slučaj smrti 2 Din in znaša posmrtnina največ 10.000 Din, v četrtem oddelku se plača za vsak slučaj smrti 5 Din in znaša posmrtnina največ 25.000 Din. — Za pokritje poštnin in pisarniških stroškov se plača letni prispevek 5 Din. Cela posmrtnina se dobi po dvoletnem članstvu, po polletnem članstvu se dobi četrt posmrtnine, po enoletnem članstvu polovica posmrtnine.

Da se pridobi kot člane tudi mlajše osebe, je za iste dana v pravih ugodnost, da preneha po 20 letnem plačevanju plačevanje prispevkov v slučaju smrti članov.

Ob pristopu treba, da se zasužura takojšnje izplačilo posmrtnine v slučaju smrti člana, plačati za tri slučaje smrti članov naprej, kakor tudi plačati enkrat za vselej vpisnino in pristopnino. Plačila so nižja, kakor pri drugih sličnih društvih.

Vsi člani načelstev in nadzorstev

naših zadrug ter vsi zavedni zadrugarji naj postanejo člani tega prekornistnega društva! Vsa nadaljnja pojasnila dajejo posojilnice in zadrage, članice Zadružne Zveze v Ljubljani in društvo »Zadružna Samopomoč« v Mariboru, Miklošičeva ulica 2.

Čebelarški kotiček. Med kot zdravilo.

Že v minulih stoletjih se je pristni čebeln med rabil kot zdravilo. Ker se ni ohranilo navodilo, kako naj se med rabi v posameznih slučajih obolezlosti, je umevno, da je pri napačni uporabi izostal učinek, ki je pri pravi uporabi naravnost presenetljiv.

Veljalo je mnogo poizkusov, da zamoremo danes v posameznih slučajih obolezlosti dati navodila za rabo medu kot zdravilo; omejitmo se samo na bolezn, ki so naravnost čudovito ozdravile v tolikih slučajih, da je domišljija izključena.

Med kot pomirjevalno sredstvo za živčevje pri pomanjkanju mirnega spanja.

Vzemi vsak večer, ko si že legel v posteljo po 2 kavini žlici nerazredčenega medu, najsi bo tekoč ali že strjen in sicer hladnega, neugretega. Ne zavžij medu takoj, ampak zdrži ga toliko časa v ustih, da se razgreje na telesno toploto in s slinami dobro pomeša. Pri nekaterih osebah učinkuje ta način že prvi večer, pri zelo razdraženem živčevju še le po nekaj dneh. Najboljše učinkuje cvetlični (pomladni) med. Opozorjamo one osebe, ki se izogibajo sladkorja, ker se boje, da bi odebele, da med ne debeli kakor sladkor, nasprotno razkrajja celo ono toščo, ki jo kri odlaga na neljubi način na posamezna mesta človekovega telesa.

Med kot zdravilo proti vnetju sluznic v ustni votlini in temu vnetju sledečemu nahodu.

V slučaju vnetja ustne votline jemljejo bolniki med zmešan v vroči lipov čaj, kar je popolnoma napačno. Vsled vročine čaja izhlape eterična olja iz medu, vročina pa še bolj razdraži že itak vnete sluznice, ni čudno, da izostane vsak učinek. Ako hočemo potolažiti vnetje sluznic, moramo vzeti med nerazredčen in hladen, treba ga je zadrževati čimdalje v ustni votlini, predno se ga zavžije, saj ni želodec vnet ampak ustna votlina. Najbolj primeren za ta namen je pomladni med, a ga ne kaže vzeti več nego kavino žlico v presledkih po 2 uri, ker je med močno hranilo, ki bi v veliki množini zavžit prekomerno obremenil srce.

Popolnoma umevno je, da osebe, ki vživajo redno vsaki večer nerazredčen med kot tolažilo živčevja, ne poznajo vnetja sluznic v ustni votlini.

Med kot krepilo po prestani bolezni.

Med je hranilo, ki so ga čebele prebavile, je naravnost neverjetno prebavljiv človeškemu želodcu. Razven invertiranega sladkorja vsebuje med tudi železo in druge snovi, ki so potrebne za okrepčevanje organizma po prestani bolezni ali pri šibkih otrocih. Tu pridejo najbolj v poštev temne vrste medu. Na črni kruh namazan temen med krepki neverjetno naglo oslabele človeško telo. V ta namen se vzame redno le nerazredčen med, ki se ga namaže na kruh le toliko, da ne kaplja iz kruha.

Izgovor, da po medu zobje bolijo, ne drži. Resnici odgovarja, da med izčisti votline nagnitih zob, vsled česar pride živec v dotiko z zrakom in seveda zaboli. To je dobrohoten opomin, naj se podamo k zobozdravniku, da zaceli ranjene zobe v preveliko našo korist.